

Point sykehus Helse sørøst RHF

Tema: Ankelbrudd og ribbensbrist - Postoperativ sykepleie

Du jobber på ortopedisk sengepost, på X Point sykehus, og er på dagvakt. Du har ansvar for Aksel Thorvaldsen. Det er første gang du er hos pasienten.

Situasjonsbeskrivelse:

Aksel var utsatt for en sykkelulykke for 5 dager siden. Han har en ankelfraktur og ribbeins brist på høyre side. Han har også et kuttsår på høyre overarm. Ankelen ble operert ulykkesdagen. For å stabilisere og beskytte foten er den gipset til under kneet.

Aksel er på 4. postoperative dag og har kommet i gang med mobilisering med krykker. Det ble oppdaget en infeksjon i såret på overarmen i går morges, og han startet opp på en antibiotikakur intravenøst. Såret væsker mindre og er mindre rødt.

Nattevaktene har målt blodtrykk, puls og respirasjonsfrekvens.

Arbeidsoppgaver på sykehuset: (Oppført i tilfeldig rekkefølge)

- Sårstell.
- Observasjon.
- Mobilisering m/krykker.

Om pasienten:

Aksel Thorvaldsen er 43 år og bor midlertidig i felles hus med sin mor. Han er personlig trener og spinning instruktør i Lillestrøm.

Tid	Maks tid
Se scenen/planlegge	5 min
Gjennomføring av oppgaven	40 min
Evaluering med dommere	10 min

Skuespillerinstruks

Ta med: Jakke, tøfler, joggesko, tennisokker, toalettsaker, drikkeflaske og en liten treningsbag.

Påkledning: Bukse og t-skjorte

Du heter Aksel Thorvaldsen og er 43 år gammel.

Du er personlig trener og spinninginstruktør ved Akropolis treningssenter i Lillestrøm.

Du har nylig kjøpt ny leiligheten. Under oppussingsperioden bor du midlertidig i kjellerleilighet hos moren din.

Du er en ungdommelig fyr, med et positivt vesen. Du er optimistisk ift situasjonen og ser frem til å komme hjem og i gang igjen.

Situasjonen:

For fem dager siden var du utsatt for en sykkelulykke på vei til jobb. Du ble sendt til sykehus der det ble konstantert brudd i høyre ankel, brist i tre ribbein og et kuttsår på høyre overarm. Ankelen ble operert samme dag. Det ble satt inn en plate og to skruer. For å stabilisere og beskytte foten ble det etablert gips til under kneet. Du skal ikke belaste høyre ben og har fått krykker.

Du er forespeilet hjemreise før helgen.

Du har fått smertestillende, antibiotika og assistanse til stell av nattevaktene. Du ligger påkledd (uten sokker) i sengen når kandidaten kommer inn. Puten du skulle hatt under leggen (fordi benet skal ligge hevet) ligger på gulvet ved sengen.

Såret på høyre overarm er infisert. Mandag ble det derfor startet antibiotika behandling intravenøst via en PVK (venflon) du har på høyre håndbak. Den er merket med dato for innleggelse 19/10. Du synes denne er ekkel, du ser helst ikke på den. Dersom kandidaten spør skal du si at den svir litt.

Du føler deg slapp i dag (det er relatert til oppstart av antibiotika). Du skal undres hvorfor du er slappere i dag enn i går – burde du ikke bli bedre? Du trenger en forklaring.

Du hadde besøk av en nyansatt kollega i går kveld. Dere fant tonen og skal treffes igjen på lørdag. Du forteller kandidaten om det med et glimt i øyet.

MEN slappheten og antibiotikabehandlingen gjør deg bekymret for om du egentlig kan komme hjem til helgen. Du har jo «drypp» i armen, en kur som skal gå en uke (det vil si til tom søndag).

Kandidatens oppgaver:

- Sårstell (av kuttsår på høyre arm)
- Observasjon (PVK, gips, stilling på benet)
- Mobilisering med krykker

Sårstell:

Sårstellet er litt ekkelt og ubehagelig, men ikke vondt. Du snur hode vekk når såret skal stelles. Du avventer informasjon om hvordan såret ser ut. Om kandidaten ikke sier noe kan du omsider stille spørsmål som: hvordan det ser ut i dag? Væsker det? Hva tenker du om såret nå?

Mobilisering/aktivitet:

Fysioterapeuten har daglig vært med deg på trening med krykker og lært deg øvelser du kan gjøre i sengen. Fra i dag skal du klare dette selv.

Siden du føler deg slapp orker du ikke å gå med krykker i dag. Du sier du ikke orker å gå på WC, og forteller at du kan bruke urinflasken du fikk av nattevakten. Du trenger at kandidaten motiverer deg med godt faglig begrunnede argumenter. Hvis deltakeren ikke klarer å motivere til gåtrening, skal du la deg motivere til øvelser i seng.

Gunvor Thorvaldsen (mor):

Du heter Gunvor Thorvaldsen og er 65 år gammel. Du er en sprek dame og kommer rett fra yoga-ferie i Spania. Du er bekymret for din sønn og litt skeptisk til personalet. Ingen kjenner han bedre enn deg.

Du kommer på besøk når det er 5 minutter igjen av caset.

Aksel har fortalt i telefonen at han er kjekk og skal hjem til helgen. Derfor blir du overrasket og bekymret når du ser hvor blek og slapp han er.

Du gir Aksel en klem og sier du har vært bekymret. Og at du er lei deg fordi du ikke var hjemme når det skjedde og kunne stille opp for han.

Du setter deg på en stol ved sengen. Da får du øye på en blomsterbukett i rommet. Uten å tenke deg om spør du «hvem har kommet med blomster?», og ser på kandidaten.

Prosedyre Gipsbehandling

Syntetisk gips (plastmateriale). Gipsen holder ideelt sett knokkelen i ro og bruddene mot hverandre, slik at ekstremiteten blir immobilisert og bruddet kan gro uten feilstillinger.

Tiltak og observasjoner:

- **Elevør gipset ekstremitet for å hindre hevelse/ødemer** (spesielt viktig første døgn)
  - Gipset ben: Jevnt skrånende oppover.
- **Observer symptomer på sirkulasjonsforstyrrelser.**
  - Kalde tær
  - Smerter eller nummenhet, nedsatt sensibilitet
  - Hevelse
  - Cyanose eller blekhet
  - Dårlig bevegelse

Komplikasjoner:

- **Akutte:**
  - Trykksår - Pasientens klage på at gipsen er for trang, skal alltid tas alvorlig og lege informeres.
  - Gnagsår - Sjekk at det ikke er skarpe kanter e.l. Legg evt. på "foring" på utsatte steder.
  - [Kompartmentsyndrom](#)

Prosedyre Perifere venekanyler (PVK) - innleggelse, stell og fjerning

Målgruppe: Alle ansatte som deltar i innleggelse, stell og fjerning av perifere venekanyler.

Hensikt: Forebygge intravaskulære infeksjoner og septikemier.

Observasjoner og stell:

- Kanylen kan ikke ligge inne mer enn 72-96 timer
- Kanylen skal vurderes minimum en gang daglig, også om den ikke er i bruk

- Inspiser eller palper forsiktig over innstikkstedet gjennom intakt bandasje for å sjekke lokal ømhet
- Dersom bandasjen er transparent, inspiseres innstikkstedet visuelt for infeksjonstegn
- Hvis bandasjen ikke er transparent, skal den ikke fjernes for visuell kontroll med mindre pasienten har infeksjonssymptomer
- Blodig eller tilsølt bandasje skiftes umiddelbart. Desinfiser innstikksted med Klorhexidinsprit 5mg/ml før ny steril bandasje legges på

Sårprosedyre Urene/infiserte sår

Kvalitetssikre sykepleien til pasienter med urene/infiserte sår.

Ansvar

Hjelpepleier/helsefagarbeider/sykepleier ved X-point sykehus har ansvar for å følge prosedyren.

Fremgangsmåte

Hovedprinsipper:

- Urene/infiserte sår som er åpne X 1 pr. dag.
- Det er viktig at såret ikke tørker ut.
- Legg fram alt utstyret før sårskift, slik at såret ligger åpent så kort tid som mulig.

Husk! Bruk stellefrakk og munnbind, og følg [basale smittevernrutiner](#).

Prosedyre:

- Fjern gammel bandasje
- Vask såret med temperert NaCl. 0,9%
- Dekk såret med Mepore bandasje.

Avfallshåndtering:

- Bandasje og annet utstyr kastes i hvit søppelpose.

Vurderingskriterier

Poeng Max 130	Beskrivelse	Ja/nei
3	Planleggingsdokument: Navn, fylke, planlegging i forhold til arbeidsoppgavene, målet, angi tidsbruk pr. arbeidsoppgave. max. være på 1 side pr.dag	
4	<ul style="list-style-type: none"> ● Banker på. 	

DAG 2, NM 2018 HELSEARBEIDERFAGET

	<ul style="list-style-type: none"> • Håndhilser (fornavn). • Blikkontakt. 	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Deltakeren spør pasienten om hvordan han har det? 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Informere pasient om dagens plan (hva deltakeren skal gjøre). Sårstell+ trening 	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Innhente bekreftelse fra pasient om dagens plan 	

3	<p>PvK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spør pasienten om PvK er vond/ubehag/svie. 	
5	<ul style="list-style-type: none"> • - Si at PvK skal/ bør seponeres. 	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Motiverer pasienten til å trene med krykker. 3 gode faglige argumenter (motiveres) <p>For eksempel: Forebygge blodpropp/muskelvenepumpa, Opprettholder blodsirkulasjon, Reduserer hevelse i ankelen, Reduserer sjansen for sårinfeksjon og eller Bedre for sårtilhelingen.</p>	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Motiverer pasienten til å trene i seng. 	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Deltakeren låser sengen. 	
5	<ul style="list-style-type: none"> • Legger til rette for at pasienten tar på sko selv. Setter frem joggesko. Henter skojern. Deltakeren er i nærheten av pasienten. 	
5	<ul style="list-style-type: none"> • Har med seg alt de trenger til sårstell med en gang. Temperert NaCl, Mepore, Plastforkle, hansker, munnbind, søppelposer, skiftesett 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Sårskift: Informere pasienten om at såret stelles. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Sørge for at pasienten sitte/ligger godt. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Hygieniske prinsipper (hansker, munnbind, plastforkle, håndhygiene, avfallshåndtering). 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Utfør håndhygiene. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Ta på hansker. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Fjerne gjennomtrukne bandasjer. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Kaster brukt bandasje/sårutstyr rett i søpla 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Utfør riktig håndhygiene etter fjerning av gamle bandasjer/sårskift 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Vask med NaCl 0,9%. Bruk temperert NaCl 0,9%. Vask fra innsiden ut. Bytt av bomullstupfere per drag. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Legg på mepore. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Ta av hansker og plastforkle og munnbind. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Utfør riktig håndhygiene etter endt prosedyre. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Fjerner alt sårutstyr. (rydder opp) 	
2	<ul style="list-style-type: none"> • Kaster avfall. 	
5	<ul style="list-style-type: none"> • Utfører håndhygiene etter kasting avfall. 	

4	<ul style="list-style-type: none"> Deltakeren forteller at såret er blitt mindre rødt. 	
2	Pårørende: <ul style="list-style-type: none"> Trygge pårørende. (Snakker rolig, blikkontakt, aktiv lytting) 	
2	<ul style="list-style-type: none"> Håndhilse på pårørende. (fornavn). 	
3	<ul style="list-style-type: none"> Overholder taushetsplikt. (tidligere besøk han har hatt, brukers diagnose). 	
2	Observasjoner av gips: <ul style="list-style-type: none"> Spør pasienten hvordan det kjennes med gipsen. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> Kjenner på tærne under gipsen. (temperatur) 	
2	<ul style="list-style-type: none"> Sørger for at puten ligger under leggen. 	
5	Ergonomi: <ul style="list-style-type: none"> Deltakeren hever/senker seng etter ergonomiske prinsipper. Deltakeren hever/senker seng tilbake. 	
3	Brukermedvirkning: <ul style="list-style-type: none"> Deltakeren gir pasienten mulighet til å heve/senke seng. 	

3	<ul style="list-style-type: none"> Ta med søppel ut av rommet. Ta med skittentøyssekk fra rommet. 	
4	<ul style="list-style-type: none"> Sørg for at pasienten har ringesnoren lett tilgjengelig. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> Spør om pasienten trenger hjelp til noe mer. 	
5	Kommunikasjon: <ul style="list-style-type: none"> Gir deltakeren pasienten tid til å gi respons i samtale? Lytter til pasienten. Deltakeren følger opp pasientens tilbakemeldinger på spørsmål. 	
3	<ul style="list-style-type: none"> Oppmuntre pasienten ifht. forespeilet hjemreise. 	
2	<ul style="list-style-type: none"> Deltakeren skal følge/sjekke opp antibiotikabehandlingen. 	
3	<ul style="list-style-type: none"> Riktig arbeidsuniform. (kledd og skodd) 	
1	Evaluerings: <ul style="list-style-type: none"> Hva er du fornøyd med? 	
1	<ul style="list-style-type: none"> Hva ville du gjort annerledes? 	
1	<ul style="list-style-type: none"> Hvorfor? 	
3	Spørsmål: <ul style="list-style-type: none"> Kan du nevne 3 observasjoner du gjør når en pasient har perifert venekanyle?(hevelse, rødhet, smerter/svie, lekkasje, blødning, dato) 	
3	<ul style="list-style-type: none"> Kan du nevne 3 symptomer på infeksjon? (feber, smerte, hevelse, nedsatt allmenntilstand) 	

